

Könyvét Carreras is megírta

Három tenor van ma az operai világra, akiket mindenkinél magasabban jegyeznek. Az olasz *Luciano Pavarotti* 55 éves, 185 centi és mindig legalább 130 kiló. Kedves, bohém fickó, akinek lírai tenorja olyan, akár a csörgő arany. Kivételes természetű kivételes magas regiszterrel áldotta meg az ég: a magas cék tartományában érzi legjobban magát. *Plácido Domingo* a lexikonok szerint 49. esztendejét tapossa, de bizalmas értesülések szerint letagad néhány évet... A magas, kreol, nemes vonású spanyol igazi nagy művész, sötétebb, drámai színezetű hanggal, kiváló színészi képességekkel. A szerepköre is hősibb, mint olasz kollégájáé, és felső hangjai is gyengébbek.

E két valóságos óriás mellett szinte eltörlődik a legkisebb öcs, a 44 éves, középteműnek is csak némi jóindulattal nevezhető *José Carreras*. Az operaházakban hasonló szurkolótáborok ülnek, mint a focistadionokban: vég nélkül képesek győzködni egymást, melyik tenorista a *nagyobb*. Ezen a képzet-beli lelátón és a C-2-es szektorban ülök, Carrerasra esküszöm.

Nem véletlenül adta a dicső katalán most megjelent könyve címét: „*Lélekkel énekelni*”. Pontosán arra utal ez a kifejezés, ami Carreras a legmagasabb régiókba emeli. Hangja háromjók közül talán a legszebb színű, legérzékenyebb, énekléséből pedig kivételes intenzitás, a dolgok mély és komoly átérzése árad. Carreras hangja *szomorú hang*, színében hordozza a drámát: ezzel az emberrel valami rossz fog történni. Ez persze a tenorhősökkel gyakorta megesik, de nem lehet véletlen, hogy José a

Szerelmi bájjal kivételével sohasem énekelte, vígoperában. Carreras beszél kedves partnereiről is. A nők között három nevet említ: *Montserrat Caballé*, *Agnes Baltsát* és *Tokody Ilonát*. A magyar szopránnal először egy londoni Bohéméletben, utóljára pedig egy barcelonai *Bajazzókban* énekeltek együtt. Carreras véleménye: „*Számomra ő a verista szoprán szerepek ideális megszólaltatója.*”

Számtalanszor élte át a halált a színpadon — ám váratlanul olyan betegségét fedezték föl, amelyet alig élt túl. 1987-ben leukémiát diagnosztizáltak nála az orvosok, előrehaladott stádiumban. Elkecseregett küzdelem következett, klinikai hónapok, sugárkezelés, méreges gyógyszerek. Carreras szorongató tárgyilagossággal idézi föl betegségének tényeit, lefolyását, s elsősorban a kétségeket: „*Életben maradok-e? Teljes értékű ember leszek-e? Tudok-e újra énekelni?*” S a három igenhez talán nem kevesebbel járult hozzá a művész akaraterője, elszántsága, mint a modern orvostudomány technikai csodái. Egy csontvelő-átültetés nyomán teljes gyógyulás következett.

Az meg már az írói technikát dicséri, hogy a *historia* a „come-back”, visszatérő koncerttel indul, ezután a betegség története jön, és csak harmadsorban tér rá a szokványos élettörténetre, hogy aztán az utolsó lapokon „visszacsengesse” életének meghatározó élményét.

Izgalmas és meghatározó könyv. Aki elolvassa, sok mindent megtudhat egy különleges ember útjáról. Am aki pontosan akarja érteni, az azért a lemezeit is hallgassa meg!

Márok Tamás

Szegedi kóruissiker

A linzi II. nemzetközi kórusversenyen a szegedi Bartók Kórus, Rozgonyi Éva vezényletével, második díjat, a Révész László vezényelte Vándor Kórus pedig harmadik díjat nyert. A rangos rendezvény egy másik versenyén az Okisz Monteverdi kamarakórusa, Kollár Éva vezényletével, ugyancsak harmadik díjat kapott.

Táborok középiskolásoknak

A Junior Coop Diákszövetkezet várja azok jelentkezését akik: síófoki építőtáborban szeretnének 2 hetet eltölteni. A munka: gyümölcszedés. Időpontok: július 15.—augusztus 29., július 29.—augusztus 12., augusztus 12.—augusztus 25. Azok jelentkezését is várjuk, akik Síófokot a fenti időpontok valamelyikében magas kereseti lehetőséggel konzervgyári munkát vállalnának.

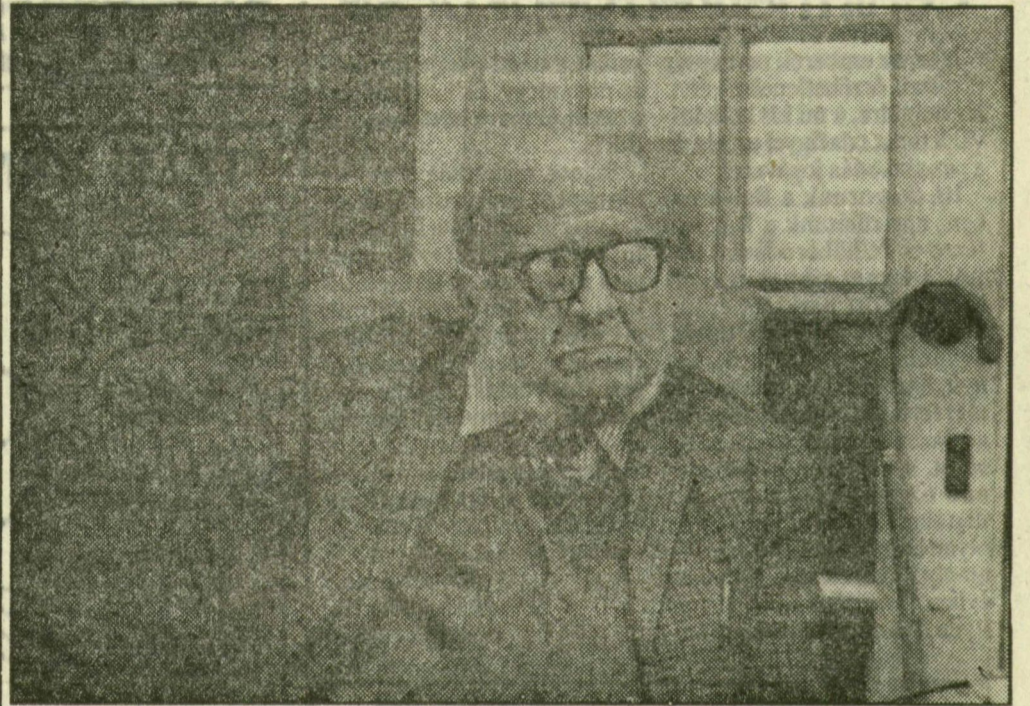
A szegedi Partfűdön — kizárólag lányok — minimum kéthetes időtartamra munkát vállalnának büfében kiszolgálóként. Időpont: június 15.—augusztus 31.

Angol nyelvi tábort is szervez, ahol jól képzett pedagógusok fognak tanítani. Időpont: július 15.—július 26. Helyszín: Dunajváros.

Érdeklődni a (62) 29-563-as telefonon. Jelentkezni személyesen Szeged, Bal-fásor 32. szám alatt lehet. Ügyműködés: Simon Kriszta szervező.

A táborok szervezését és lebonyolítását — az angol nyelvi kivételével, ahol önköltséggel számolunk 5 ezer Ft/fő — ingyen és bérmentve csináljuk.

Meghalt Buday György

Egy hónapja sincs, hogy *Buday György* nemzetközi csúcspokra. Az alsóvárosi íhletgrafikusművészt *Szeged városa díszpolgárává választotta*. Úgy tűnik, megkészt volt az adósságtörlesztés. Tegnap érkezett a le-sújtó hír: egy London melletti szanatóriumban a napokban *meghalt Buday György*. Talán még tudomást szerezhetett a meg-tisztelő kitüntetéséről, reméljük, átlapozhat-ta az idejé ünnepi könyvhétre megjelent, pompás albumot, bízunk benne, hogy élete utolsó napjaiban érezhette ennek a város-nak feléje irányuló tiszteletét és szeretetét.

Kolozsváron született, 1907. április 7-én. Ifjú emberként, már művészi sikerekkel a háta mögött érkezett Szegedre, ahol a két háború közötti progresszív mozgalmak szervezője, vezéregyénisége. Elnöke volt a Bethlen Gábor Körnek, elindítója és irányítója az agrár-ettlement mozgalomnak, vezetője a Szegedi Fiatalok Művészeti Kol-légiumának.

Képzőművészet iránti érzékenysége, alkotói vénája a harmincas évek elején ivelt

nemzetközi csúcspokra. Az alsóvárosi íhletgrafikusművészt *Szeged városa díszpolgárává választotta*. Úgy tűnik, megkészt volt az adósságtörlesztés. Tegnap érkezett a le-sújtó hír: egy London melletti szanatóriumban a napokban *meghalt Buday György*. Talán még tudomást szerezhetett a meg-tisztelő kitüntetéséről, reméljük, átlapozhat-ta az idejé ünnepi könyvhétre megjelent, pompás albumot, bízunk benne, hogy élete utolsó napjaiban érezhette ennek a város-nak feléje irányuló tiszteletét és szeretetét.

Hatalmas életműve teljes egész. Élete befejeztetett. Szeged városában díszsírhely illeti, az Olymposon megküzdött, az európai civilizáció szívében kitörölhetetlen helye.

Adományokra várva

Tanulni — vakon is

Lakik az Eötvös kollégiumban egy világtalan fiatal-ember. Tizenhét évesen vakult meg, teljesen és végleges-sen. Amig tanulhatott, a Külkereskedelmi Főiskola el-végzése volt a cél. Am hirtelen minden elsötétült — a szó jelképes értelmében is.

— *Csak akkor értettem meg, mit jelent tanulni, amikor elvesztettem a látásomat és nem tanulhattam többé* — mondja a most 24 éves Papp Sándor.

Úgy tartják, a vakság sok-kaknál a szellem fokozatos eltompulásával jár együtt. Ő azonban nem adta föl. Túl-jutva a megrázkódtatás okozta mélypontra, nagy erőfeszítés árán *egy év alatt elvégezte a középiskola 3-4. osztályát*. Ez már a Radnóti Miklós Gimnáziumban történt. (A szabaddíjzáró fiatal-ember korábban Békéscsáb-ban tanult.) Kitűnő eredménnyel érettségizett.

Aztán úgy gondolta, a nyelv-tanulás talán az ő szá-mára is lehetőséget kínál a tartalmas emberi életre. A tanfolyamokon azonban ta-pasztalnia kellett, hogy a könyvek hiánya behozhatatlan hátrányt jelent. Magán-tanárt keresett — hiába. Ek-kor határozta el két tanfo-lyamtársa, hogy megpróbál segíteni.

Ács Péterné (a Gabonaku-tató Intézet munkatársa) és Szecsődi Istvánné (a Posta-igazgatóság gazdasági igaz-gatóhelyettese) keresni kezd-te a lehetőségeket. Útjuk a Számítástechnikai Kutatóin-tézetbe vezetett. Itt ismerték azt a berendezést, amely — egy számítógéppel összekap-csolva — hangosan tudja ol-vasni az eléje tett nyomita-tott dokumentumot.

Tavaly nyáron Magyaror-

szágon is kiállított a nyugat-német Frank Audiodata cég, amely olvasógépet is készít. Idén újra eljöttek. Papp Sándor Budapesten kipró-bálhatta a berendezést, amely *normál beszédseb-séggel olvas, sőt — külön utasításra — betűnként is ta-golja a szavakat.*

Már ez a gép sem olcsó: 8 ezer 200 nyugatnémet már-ka-ba kerül, de olyan kiegészítő berendezésre is szükség lenne, amely „látóírásá” te-szi az elhangzottakat. A Braille-drucker segítségével vakírásal írt lapokon jelen-ne meg a fölolvastott szöveg. Ennek ára 5 ezer 900 DM.

A két egység csak külföld-ről szerezhető be. Az „alap-gépek” — amelyekkel mű-ködtethetők lennének, itthon is kaphatók. Összesen körül-belül 1,2-1,5 millió forintot kellene szinte a semmiből előteremteni ahhoz, hogy egy világtalan ember képességei szerint tanulhasson és dol-gozhasson.

A nyugatnémet cég — va-lóban nemesnek nevezhető gesztussal — előre a fiatal-ember rendelkezésére bocsá-totta a gépet, használja, ta-nulhatja a kezelését. A kifi-zetésre várnak, amíg össze-nem gyűlik a pénz.

De itthoni példamutatásról is írhatunk: a szegedi Digi-tál Kiszövetkezet a beszélő-gépet hamarosan kiegészíti egy IBM-AT rendszerű szá-mítógéppel, s a szegediek ugyancsak türelmesek a kifi-

zetés ügyében. (A számító-gép 160 ezer forintba kerül kedvezményes, önköltségi áron.) Így Papp Sándor a programozást is tanulhatja majd.

Az eddigi segítség ellené-re most még csak remény-kedik abban, hogy tervei megvalósulnak. Angolul és németül tanul, jövőre egye-tre akar jelentkezni. Ké-sőbb szakfordítóként, tol-mácsként vagy nyelvtaná-rként dolgozna.

Persze, mindez csak akkor válhat valóra, ha összegyű-lik a szükséges pénz. Az ügy segítői a megyei tanács-hoz fordultak: *alapítvány létesí-tésére* kértek hozzájárulást. *Jelentősebb intézmények, gazdálkodó egységek támo-gatására* számítanak elsősor-ban (adományok adócsök-kentő tényező) — de talán akadnak olyan magánszemé-lyek is, akiknek nemcsak szándékuk, de lehetőségük is van segíteni.

A Torontól téri Vakok In-tézete (a Takaréktár utcai OTP közreműködésével) ke-zeli azt a számlát, amelyre az adományok érkezését várják. Száma: 33 687-7.

Ha postai utalványt, azaz „rózsaszínű csekket” vesz igénybe valaki, az utalvány-ra a következőket kell írni: *telepítendő a Papp Sándor érdekében nyitott számla-száma*.

Ha összegyűlne a pénz, egy budapesti intézmény vállal-ná, hogy valuta igénybevé-tel nélkül, kedvezményes áron lebonyolítja a gépek vásárlását. A mai pénzszerű világban mi mást kívánhat-nánk: sok szerencsét!

Nyilas Péter

Itt Erzsébet-gála készül

Novemberben Szegeden, a színházban lesz az idejé *Erzsébet-gála*. A Nagy Esemény technikai előkészüle-teiről tegnap folytatott tárg-yalásokat Spéter Erzsébet a szabadtéri igazgatóságon *Nikolényi István* főszer-kesztővel és művészeti ve-zetővel. Mint megtudtuk tőle, meghívót adott át Spéter Erzsébetnek az au-gusztus 19-ei szabadtéri elő-adásra — hiszen a Dóm té-ren is terjesztik majd azo-kat a szavazólapokat, me-lyeken a zsűri kitüntetésre ajánlottjaira voksolhatunk. E szavazólátát már most pénteken összeállítják (mi is közöljük majd). A no-venemberi gálaestet ismét rögzítik a tévések; a két-órás program másfél mil-lióba kerül, ezért Erzsébet asszony szponzorokat is ke-res Szegeden...

Versmondóknak

A Nagy László Kör közli, hogy „*Szomszéd népek költői*” országos versmondó-versenyre jelentkezés — korhatár nélkül — felkészí-tés folyamatában Miskolc, Kisfaludy Károly u. 12. sz. alatt történik. Hat vers tu-dása kötelező — osztrák, jugoszláv, román, szovjet, cseh és szlovák, valamint lengyel költészetből. Selejte-zők a területi művelődési központokban lesznek 1990. szeptember 1-jétől és a Szovjet Kultúra és Tudu-mány Házában: Budapest, V., Semmelweis u. 1-3. (Felelős rendező: Nádassy József, 46-12-554.)

Napló apámnak, anyámnak, — avagy: kevés a személyesség

Rendező: Mészáros Márta. Zene: Döme Zsolt. Operatőr: Jancsó Nyika. Főszereplők: Juli — Czinkóczi Zsuzsa, János — Jan Nowicki, Ildi — Bánsági Ildikó, Vera néni — Törőcsik Mari, Magda — Anna Polony.

Mészáros Márta új filmje a Napló-trilógia záródarabja. Az előző kettő címe: *Napló gyermekeimnek* (1982), *Napló szerelmeimnek* (1986).

A harmadik rész elején 1956. október 23-án vagyunk. A forradalmi lázban égő tömeg ledönti a Sztálin-szobrot Budapesten. A tüntetők között felbukkan János és felesége, Ildi. A bukott hatalom emberei pánikszerűen menekülnek, félve a népharagtól. Juli csak november 4-e után térhet vissza Szov-jetunióból Magyarországra. Mindenkit értetlenül néz, faggat, hogy mi is történik. Az újságok és a rádió „kinyi-latkoztatásai” ellenére las-san ráébred a valóságos helyzetre...

’56 sokadik filmbeli feldol-gozása, jobb és gyengébb változatok után a következő kérdések merültek fel ben-nem: Kell-e, és ha igen, mekkora bátorság szükséges a magyar történelem e mély-ségesen drámai esemény megfilmesítéséhez? Mészáros Márta esetében a bátorságot a kényszer váltja fel. Az a kényszer, mely ’56-ról mint személyesen megélt pillana-tokról mesélteti. Életének talán legmegrázóbb napja

P. Sz.